

[Glistrup.]

anbefale ministeren noget til læsning — hr. Ninn-Hansen må gerne kigge med — nemlig hr. Morten Langes afskedsinterview i Søndagsberlingen, hvor han fortalte, hvordan det var lykkedes at rokere sig igennem et borgerligt folketing ved at holde taler som dem, handelsministeren har holdt her, og på den måde skive for skive få skåret socialismens pølse til. Det er dette et meget udpræget eksempel på.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Må jeg have lov at sige, at hr. Morten Lange er, så vidt jeg ved, ikke medforslagsstiller til det forslag, socialdemokratiet tidligere har fremsat, om økonomisk demokrati. Det er jeg derimod, hr. Glistrup, så jeg forbeholder mig ret til at vide, hvad det indeholder, og til at vurdere, om det, der er tale om her, er økonomisk demokrati eller ej. Det er ikke økonomisk demokrati.

Må jeg så have lov at sige, at hvis det er rigtigt, hvad hr. Glistrup nu siger, at det, han ønsker, er at fjerne den egentlige medarbejderparagraf, så er det dog mærkværdigt, at der ikke er fremkommet et forslag af den art.

Må jeg så endelig sige, at de mange hensyn til aktionærer, der har været fremdraget i denne sag fra hr. Glistrup og fra hr. Glensgård, mig bekendt ikke er nået frem hverken til erhvervsudvalget eller til regeringen og handelsministeren. Derimod er jeg vidende om, at der er fagforeninger i dette land, der har frabedt sig begrebet medarbejderaktier.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges med 109 stemmer mod 25; 4 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om anpartsselskaber.

(Lovforslag nr. 184. Fremsat 3/2 76. Første behandling 13/2 76. Betænkning 26/2 76. Anden behandling 9/3 76. Tillægsbetænkning 9/3 76).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges med 109 stemmer mod 25; 4 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om ophavsretsnedtrapping [af Glistrup m. fl.].

(Andre selvst. forslag nr. LIII. Fremsat 14/1 76).

Forslaget sattes til forhandling.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

At lovgivningen om ophavsret trænger til revision, kan jeg være enig med forslagsstillerne i. Denne lovgivning, der i øvrigt er af fællesnordisk karakter, går tilbage til 1961, og det er ikke overraskende, at der nu er behov for visse ændringer og især for en tilpasning af lovbestemmelserne til den teknologiske udvikling, der har fundet sted siden begyndelsen af 1960'erne. Inden jeg kommer ind på selve det fremsatte forslag til folketingsbeslutning, vil det være rimeligt, at jeg kort gør rede for de skridt, der allerede er taget og kan ventes taget i den nærmeste fremtid, med sigte på at få gennemført den nødvendige revision.

I slutningen af 1970 nedsatte regeringerne i Finland, Norge, Sverige og Danmark en nordisk ophavsretskomité, der fik til opgave at udarbejde forslag til ændringer i lovene om ophavsret og om retten til fotografiske billeder. Denne komité afgav en første betænkning i begyndelsen af 1974. I løbet af 1974 kom de ministre, der i de nordiske lande var ansvarlige for denne lovgivning, til det resultat, at det ville være hensigtsmæssigt, at der blev fastlagt nye og mere præcise retningslinjer for det fortsatte reformarbejde. Disse retningslinjer blev ende-

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

ligt fastsat ved en Nordisk Ministerrådsvedtagelse af den 22. maj 1975.

I retningslinjerne fremhæves nødvendigheden af, at lovgivningen tilpasses til den teknologiske udvikling og samfundsudviklingen i øvrigt. Dette er i og for sig ikke noget nyt i forhold til de direktiver, den nordiske komité havde arbejdet efter. Nyt er det derimod, at det meget kraftigt understreges, at det også er nødvendigt, at man søger at nå frem til ordninger, der er administrativt enkle, og som ikke på urimelig måde lægger hindringer i vejen for udnyttelsen af den moderne teknik.

Ministrene besluttede ved samme lejlighed, at det videre revisionsarbejde skulle forberedes ikke af den fællesnordiske komité, der blev nedsat i 1970, men i nationale komiteer, nedsat i hvert enkelt land. Formændene for disse komiteer skulle regelmæssigt mødes for at sikre en nordisk koordinering af forslagene. En sådan national komité er allerede nedsat i Finland, og i de andre lande vil tilsvarende udvalg blive etableret inden for de nærmeste måneder.

Visse spørgsmål vil imidlertid blive søgt løst uafhængigt af komitéarbejdet. Det drejer sig om dem, som den fællesnordiske ophavsretskomité allerede har behandlet i den betænkning, som jeg omtalte før. Der er her tale om problemer, som komiteen fandt, at det hastede særligt med at få løst, bl. a. spørgsmålene om fotokopieringen i skoler og andre undervisningsinstitutioner, og om adgangen til indspilning af tv-programmer til brug i undervisningen, spørgsmål, der i øvrigt begge er omtalt i bemærkningerne til det forslag til folketingsbeslutning, som vi nu drøfter. Navnlig en løsning af problemet om indspilninger fra tv til undervisningsbrug trænger sig stærkt på, hvad undervisningsministeren vil kunne bekræfte, og jeg regner med, at jeg om ganske kort tid, når de nødvendige forhandlinger med de andre nordiske landes ministerier er afsluttet, vil være parat til at forelægge tinget lovforslag herom, hvad enten dette kan ske i dette eller i begyndelsen af næste folketingsår. En folketingsbeslutning er således ikke nødvendig for at få revisionsarbejdet sat i gang.

Hvad angår det forslag, der nu er fremsat, ja så vil jeg allerede under henvisning til det, hr. Glistrup gjorde bemærkninger

om under aktieselskabslovens behandling, nemlig at vi respekterer, hvad folk ejer, straks sige, at jeg ikke kan anbefale folketinget at vedtage det.

I forslaget hedder det, at folketinget skal opfordre ministeren til at fremsætte forslag om en indsnævring af ophavsrettens grænser. Hvad det er, der menes hermed, får man først et vist begreb om ved at læse de bemærkninger, der ledsager forslaget. Af dem fremgår det, at forslagsstillerne ønsker, jeg skal forpligte mig til ved lovændringer i flere tempi af fratage ophavsmændene til litterære og kunstneriske værker en væsentlig del af deres rettigheder, uden at det dog på nogen måde gøres klart, hvilke rettigheder der på denne måde skal tages fra dem eller skal beskæres.

Klart er det derimod, at der er tale om en væsentlig del af retsbeskyttelsen. Det følger af, at forslagsstillerne forudsætter, at deres plan kun kan gennemføres, hvis Danmark opsiger de internationale traktatforpligtelser, vi har påtaget os på ophavsrettens område, hvad de altså mener vi skal gøre. Det turde være en selvfølge, at jeg hverken kan eller vil forpligte mig til noget sådant.

Loven om ophavsret er en af vore vigtigste kulturpolitiske love. Den skaber mulighederne for, at forfattere og kunstnere kan skaffe sig indtægter af deres litterære og kunstneriske produktion. Hovedprincippet i denne lov er, at de, der bruger ophavsmændenes værker, også skal betale ophavsmændene for brugen. Lovgivningen om ophavsret er en forudsætning for, at der kan skabes litteratur og kunst her i landet. Den kan imidlertid ikke sikre dette i tilstrækkelig grad. Ligesom i de fleste andre lande må vi derfor supplere den med forskellige former for offentlig støtte til litteratur og kunst, sådan som det også sker, først og fremmest gennem loven om Statens Kunstfond.

Hvis nu forslagsstillerne fik gennemført deres tanke om en væsentlig reduktion af den ophavsretlige beskyttelse, så ville der øjeblikkelig opstå et behov for en stærkt forøget offentlig støtte til kunst og litteratur, betalt af skatteyderne. Ja men det er jo ikke fremskridtspartiets politik. De vil tværtimod have fjernet al kunststøtte. Det kan man så diskutere, men nu vil de altså også fjerne kunstnernes ejendomsret, for det er jo i realiteten det, der sker, når man tager

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

ophavsretten fra dem. Man fratager kunstnerne støtten, og man angriber oven i købet deres retmæssige indtægter. Da jeg trygt går ud fra, at forslagsstillerne ikke har planer om en udbygning af kunststøtten, så afsløres ganske klart det kulturfjendtlige i deres forslag.

Det kommer også frem i deres idé om, at vi skal opsigte vore internationale traktatforpligtelser på ophavsrettens område. Ja, det kan vi jo gøre. Det er som oftest rart og behageligt at komme af med forpligtelser, men der er blot en anden side af denne sag, som forslagsstillerne tilsyneladende er for diskrete til at omtale. Den består i, at hvis vi opsigte vore traktatlige forpligtelser, så mister vore forfattere og kunstnere enhver ret i udlandet. Dansk litteratur, dansk musik og dansk møbelkunst vil derefter uhindret kunne udnyttes og plagieres i den øvrige verden. Vi kan så til gengæld i princippet frit tilegne os de udenlandske værker, men vore institutioner som f. eks. Danmarks radio vil hurtigt opdage, at de under en sådan tilstand vil få temmelig svært ved overhovedet at skaffe sig udenlandsk programstof, f. eks. i form af film. Ingen udenlandsk producent vil være ivrig efter at have noget at gøre med et land, hvori hans produkter er retsløse. Hvis han skal overtales, vil det i hvert fald have sin pris.

Hvis vi skulle trække os ud af det internationale samarbejde på ophavsrettens område, så ville vi i øvrigt også gå stik imod den almindelige tendens verden over. Sovjetunionen, der traditionelt har holdt sig udenfor, har for nylig tiltrådt verdenskonventionen om copyright. Den række af udviklingslande, der er medlemmer af Bernerunionen, var for nogle år siden interesseret i at få en særlig let adgang til at frigøre sig fra Bernerkonventionens forpligtelser, og opnåede den også. Men ingen af disse lande har benyttet sig af denne mulighed, og flere har erklæret, at de nu indser, at hvis de skal gøre sig håb om at opbygge en national litteratur og kunst, så må de både internt og internationalt beskytte deres forfattere og kunstnere på et rimeligt højt niveau.

Vel er en revision af den ophavsretlige lovgivning påkrævet. Den bør imidlertid gennemføres efter grundige undersøgelser og på et sagligt grundlag og ikke på basis af

den samling løse påstande, misforståelser, og lad mig også sige flotheder, som udgør hovedbestanddelen af bemærkningerne til det forslag, der er til behandling.

Lovrevisionen kan heller ikke ensidigt gå i den retning, at der generelt skal foretages en indskrænkning af ophavsmændenes nuværende rettigheder. Det bliver utvivlsomt nødvendigt at smidiggøre rettighederne på enkelte punkter, men jeg vil ikke afvise, at der på enkelte andre punkter kan være tale om at styrke ophavsrettighederne.

Det, som det imidlertid i første række drejer sig om, er, at man på en række vanskelige og komplicerede områder finder frem til afbalancerede ordninger, der lader sig administrere, og som tager et rimeligt hensyn både til samfundets interesser og til ophavsmændene. Folketinget bør efter min opfattelse derfor ikke vedtage dette forslag til folketingsbeslutning.

Lasse Budtz (S):

Fremskridtspartiets forslag til folketingsbeslutning om nedtrapning af ophavsretten er efter min mening bare et nyt udslag af partiets nu særdeles velkendte kulturfjendtlige politik, og forslaget usædvanlig forunderlige indhold, for slet ikke at tale om bemærkningerne, kan derfor retteligt ikke overraske os.

Det er mere forbavsende, at fremskridtspartiets forslagsstiller med forslagets faktiske fremsættelse i virkeligheden demonstrerer, at man åbenbart ikke har nogen som helst anelse om, hvad det er, der for øjeblikket foregår netop på dette område. De nordiske lande har jo for længst besluttet at gennemføre et revisionsarbejde på dette overordentlig vigtige kulturpolitiske felt, men her er der i højeste grad et område, hvor man ikke kan foretage hurtige og overilede afgørelser. Store interesser står på spil, og hvad man beslutter sig til, kan få internationale konsekvenser. Bl. a. derfor det nordiske samarbejde.

Jeg vil gerne med formandens tilladelse citere fra en artikel af Hans Hertel i Information fra den 7. februar i år. Her siger ophavsretsjuristen, professor Mogens Koktvedgaard, der jo er hr. Glistrup bekendt, at man allerede drøfter ophavsretslovgivningen, og at ophavsretslovgivningen hele tiden bør justeres i forhold til den tekniske udvik-

[Lasse Budtz.]

ling, men at dette også ville være sket uden fremskridtspartiets nye forslag. Og det ville være meget lidt seriøst af folketinget at gå videre med det, før problemerne har været igennem en sagkyndig behandling, siger professoren. Lidt senere tilføjer han:

„Man kan ikke bare afskaffe den,“ — ophavsretten — „hvis de, der skaber noget, skal kunne leve af det. Og der er noget helt forældet i Glistrups synspunkter, at kunstnerne kun skal have betaling én gang for alle for førstegangsudnyttelsen af deres værker, for i takt med den tekniske og forretningsmæssige udvikling på medieområdet bliver primærudnyttelsen mindre og mindre betydningsfuld.“

Blot et citat til fra professor Kockvedgaard: „Enten må det offentlige etablere ordninger med kunstnerløn — eller også vil kunstnerne som selvstændig stand ikke kunne eksistere.“ Det er muligt — ja, det er endog sandsynligt — at det er fremskridtspartiet komplet ligegyldigt, om kunstnerne eksisterer som selvstændig stand. Kunstnerløn eller støtte gennem f. eks. Statens Kunstfond ved vi jo at det kulturfjendtlige parti går imod. Men det her foreliggende forslag har dog den konsekvens, at det helt og holdent er på linje med partiets holdninger til f. eks. bibliotekerne, teatrene, filmbranchen og museerne, en helt bred og ganske klar kulturfjendtlig politik.

At der er problemer, især af praktisk karakter, med ophavsretten, er unægtelig ikke noget, fremskridtspartiet har fundet på. Det er fastslået af Nordisk Ministerråd, og det er fremhævet af kulturministeren også i dag. Men nogle af problemerne haster mere end andre. F. eks. forekommer det socialdemokratiet væsentligt, at skoler og andre undervisningsinstitutioner skal kunne indspille tv-programmer til brug for undervisningen. Derfor vil regeringen også som bebudet fremsætte forslag til en særlig lovgivning herom, men naturligvis først når forhandlingerne, især med de øvrige nordiske lande, er tilendebragt.

Personlig er jeg som medarbejder ved Danmarks radio tilhænger af, at de programmer, vi producerer, vederlagsfrit stilles til rådighed for f. eks. skoler. Jeg synes ikke, jeg har krav på ekstraindkomster, for jeg er betalt af Danmarks radio, og jeg har produ-

ceret programmet for Danmarks radios penge og med Danmarks radios udstyr. Jeg må tilføje, at jeg selvfølgelig fremsætter disse bemærkninger helt for egen regning. Men selvfølgelig er situationen en ganske anden, når det drejer sig om fremragende kunstnere som f. eks. Leif Panduro eller Klaus Rifbjerg, der arbejder for egen regning og risiko.

Fremskridtspartiets forslag indebærer, at Danmark skal opsig sine internationale forpligtelser, og det kan vi selvfølgelig ikke uden videre. Efter socialdemokratiets opfattelse skal man ikke fjerne forudsætningerne for, at der skabes kunst og litteratur. Vi skal tværtimod øge mulighederne for en sådan skabende virksomhed, fordi vi er overbevist om, at det kommer samfundet til gode, at kulturlivet har de bedste og de frieste udfoldelsesmuligheder. Hvis vi fjerner ophavsretten komplet, vil danske kunstneres muligheder i udlandet forringes betydeligt, og som ministeren har fremhævet, vil mulighederne for at få kunst fra udlandet hertil helt selvfølgelig forringes.

Socialdemokratiet vil gerne være med til at forbedre mulighederne for f. eks. skolerne og for søfolkene som tilkendegivet, og vi tror, det kan gøres med begrænsede omkostninger, og vi tror, at de, der sidder med rettighederne, er meget forhandlingsvillige på dette område. Men vi vil gøre det med sagkyndig og kvalificeret behandling af problemerne og med den skyldige hensyntagen til de forhandlingsberettigede, jeg omtalte. Det foreliggende forslag er efter min bedste overbevisning, og som jeg nok synes jeg her har antydnet, bestemt ikke noget kvalificeret grundlag at arbejde videre på.

Nathalie Lind (V):

Som det har været nævnt af ministeren, er der jo allerede og har i en årrække været et revisionsarbejde i gang med hensyn til ophavsretten.

Det forslag, fremskridtspartiet kommer med her, om, at der skal ske en indsnævring af ophavsrettens grænser, kan vi fra venstres side ikke være med til. Fremskridtspartiet siger i øvrigt ikke meget om, ud fra hvilket kriterium det skal ske, siger blot, at på en række områder er den nuværende tilstand urimelig. Men jeg mener, at de antydninger, der dog ligger i forslaget bemærk-

[Nathalie Lind.]

ninger, nok giver én en fornemmelse af, hvad det er, man siger imod. Man siger bl. a., at ophavsretten er gået over gevind, og siger, at indskrænkningerne må ske således, at det bliver åndsværkforbrugerne, et nyt ord, ikke skatteyderne, der kommer til at betale. Samtidig — og det synes jeg er det mest bemærkelsesværdige — har man en udtalelse, der lyder som en beklagelse over, at det ikke inden for en overskuelig fremtid vil være muligt helt at afskaffe ophavsretten.

For at afklare begreberne mener jeg derfor, at det er nødvendigt direkte at spørge fremskridtspartiet: hvem mener man at eneretten til kunstneriske frembringelser tilhører? Er det den, der har skabt dem, eller er det samfundet? I venstre mener vi, at det er den enkelte, der har frembragt værket, der har og fortsat skal have ejendomsretten til det. Det er vort helt faste udgangspunkt. Vi benægter ikke, at den tekniske udvikling eller andre ting kan tilsige, at der er brug for justeringer. Der er yderligere en række praktiske spørgsmål, der skal løses, det har både ministeren og socialdemokratiets ordfører jo været inde på.

Jeg er glad for at høre, at ministeren snart vil komme med et lovforslag på grundlag af betænkningen fra 1974. Spørgsmålet om fotokopiering til undervisningsbrug, spørgsmålet om udsendelse i skoleraadio og skole-tv, presseklip m. v., det er ting, der trænger sig på her. De forslag, vi hidtil har set, har jo bygget på, at der skulle findes en ordning, enten ved en frivillig licens, en aftalelicens eller gennem en tvangslicens. Dét er det jo ganske givet, at det bygger på, at ophavsmændene har en ret, og så må man finde en aftale med dem, således at de på en anden måde får et vederlag for, at deres produkter anvendes.

Et andet spørgsmål, som jeg nok mener vi kunne diskutere her, er, hvor vidt vi skal fortolke de gældende regler. Jeg nævnte den tekniske udvikling. Man kunne også rejse spørgsmålet, hvis det er et kollektiv, lad os sige et kollektiv på over 100 medlemmer, der har ophavsretten, og en enkelt medvirker i et sådant kollektiv eller måske er vikar, trådt ind på grund af sygdom. Er det da rimeligt, at man også enkeltvis skal kunne påberåbe sig ophavsretten?

Et andet problem, som vi mener man skal diskutere, er, om man ikke oftere ad aftalevejen i forbindelse med ansættelse inden for det offentlige skulle træffe aftale om, at ophavsretten til de præstationer, som er en følge af ansættelsen eller ligger i direkte forlængelse af den, opgives ved ansættelsen, således at det offentlige også ad andre kanaler kan udnytte dem.

Vi ser gerne fra venstres side, at man går videre ad denne vej. Det er ting, vi gerne vil have undersøgt og oplyst.

Jeg vil slutte med igen at rette dette spørgsmål til fremskridtspartiet: hvad ligger der virkelig i ordene, at man må acceptere, at det inden for en overskuelig fremtid ikke vil være muligt helt at afskaffe ophavsretten? Er det virkelig fremskridtspartiets ønskemål, at den enkelte ikke fortsat skal have ejendomsretten til de åndsprodukter, der bliver frembragt, ja, så må vi nok sige, at så har vi her fået et klart eksempel på nøjagtig det modsatte af, hvad fremskridtspartiet ellers taler om. Her vil der så være tale om en klar socialisering. Kunstnerne må retteligt set i lige så høj grad som andre borgere her i landet, som den, der ejer en fabrik, en butik, et skib, et parcelhus eller et patent, have krav på, at det, de har frembragt, har de eneretten til.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Den radikale gruppe kan ikke støtte det forslag til folketingsbeslutning, der er fremsat af fremskridtspartiet. Jeg er enig med ministeren, når han gør opmærksom på det store arbejde, der er foregået både på internationalt og på nordisk plan. Jeg er helt sikker på, at vi er i gang med en rimelig revision, og det glæder mig, at vi i næste folketingssamling kan komme ind på en drøftelse af hele ophavsretsloven. Men forslaget til folketingsbeslutning giver mig anledning til at komme med nogle principielle betragtninger, som delvis er fremkaldt af de sidste dages hændelser.

Loven om ophavsret er en beskyttelse af det, som kreativt begavede medlemmer af samfundet frembringer. Beskyttelsen sker på to områder. Der er beskyttelsen med hensyn til de økonomiske virkninger, der følger med frembringelsen af f. eks. et litterært værk, udførelsen af en rolle i tv, i en film eller på anden måde, men også beskyt-

[Bernhard Baunsgaard.]

telse med hensyn til de økonomiske virkninger af f. eks. en brugsting fremstillet på en særlig måde. Beskyttelsen gennem loven om ophavsret omfatter imidlertid også beskyttelsen af f. eks. et litterært værk mod misbrug. Det ville f. eks. være oplagt misbrug, om man brugte Grundtvig som forsvar for et krav om, at vi i Danmark skulle have én bestemt religiøs overbevisning, eller som forsvar for indgreb mod retten til slet ikke at have nogen religiøs overbevisning, ligesom det ville være et oplagt misbrug at bruge en artikel af Hørup som forsvar for indgreb mod f. eks. en film.

Så vidt jeg kan forstå, angriber fremskridtspartiet med sine bemærkninger ikke mindst beskyttelsen af de økonomiske fordele for kunstneren, der findes i dag i ophavsretsloven, og om dette skal jeg blot bemærke: jeg vil gerne se på, om man i urimelig grad beskytter kunstnerens økonomiske rettigheder, men lige så vel som samfundet som hovedregel anerkender retten til at sælge en anden frembringelse — der har været nævnt fabrikker heroppe, man kan også sige landbrugsprodukter — så må denne ret til at få de økonomiske fordele af et kunstværk også tilhøre kunstneren og må beskyttes. Men urimelig udnyttelse af en salgssituation, det griber samfundet ind over for, og så langt er jeg også parat til at gå, når det gælder kunstnere. De skal have samme rettigheder, og de skal vise samme hensyn som alle andre samfundsborgere. Men det får vi jo lejlighed til at drøfte, når vi får det næste lovforslag.

Derefter skal jeg vende mig til den anden form for beskyttelse, som findes i ophavsretsloven, nemlig beskyttelsen mod misbrug eller forvanskning. Hvis jeg nu atter vender tilbage til det misbrug, det ville være at anvende en artikel af Hørup som forsvar for et angreb mod den kunstneriske frihed, ja, så er det oplagt, at det ville være et misbrug, men en forudsætning for at gribe ind mod en sådan anvendelse af en artikel af Hørup ville være, at Hørups kunstneriske anseelse eller egenart led skade, og det ville vistnok være umuligt at skade Hørup ved et sådant misbrug.

Når jeg har anvendt så forholdsvis megen tid til denne sidste del, så skyldes det det misbrug, som kulturministeren efter min

mening har gjort af denne del af ophavsretsloven ved indgrebet mod filmstøtten. Det er beklageligt, at ministeren har haft så svært ved at finde en fast holdning til vore love om kulturstøtte, at han det ene øjeblik finder det for godt at søge at latterliggøre samfundsmedlemmer, der af religiøse grunde ønsker at udtale sig mod og forhindre støtte til en bestemt film foreslået af Jens Jørgen Thorsen, og i det næste øjeblik skifter helt om og leder med lys og lygte efter et påskud til at forhindre udbetalingen af støtten og ender i sådanne spidsfindigheder som „hvis filmen blot ikke havde fulgt evangelierne så nøje, så havde der ikke været noget grundlag for at gribe ind“.

Det misbrug, der her er gjort af ophavsretten, er i virkeligheden et angreb på den kulturelle frihed, og jeg vil gerne sige, at kulturel frihed er ikke en ret til at være enig med det store, etablerede flertal, det er retten til at være uenig med dette flertal. Vil man ikke anerkende denne fortolkning, så skal man sige ligeud, at man ikke er tilhænger af kulturel frihed i Danmark mere. En sådan erklæring skylder ministeren os.

Hagen Hagensen (KF):

Må jeg begynde med at sige, at jeg er enig med ministeren i, at man skal respektere, hvad folk ejer, og ud fra den grundsætning må også det forslag, vi her taler om, bedømmes. Det kan derfor siges, at vi fra vor side ikke er tilhængere af en indsnævring af ophavsrettens grænser.

Men deraf følger ikke, at der ikke kan være ting at drøfte, nemlig i henseende til at følge med tiden, så man smidiggør de regler, der findes. Der eksisterer bl. a. i øjeblikket, som ministeren nævnte det, en uklarhed med hensyn til, i hvilket omfang man kan tage fotokopier, og i hvilket omfang man kan bruge bånd til undervisning o. lign. Disse ting vil det være naturligt at tage op til overvejelse, og derfor vil vi også gerne sige, at det vil vi godt være med til at se på. Det manglede bare, at man ikke skulle kunne finde ordninger, samtidig med at man respekterer ophavsretten for de folk, der har den. Det er jo baggrunden for deres liv og deres livsførelse.

Jeg vil godt have lov til at sige i øvrigt, at vi kan jo ikke sådan af egen drift gå og lave om på disse ting. Vi er afhængige, som det

[Hagen Hagensen.]

alt er sagt, af et internationalt regelsæt, og det ville sikkert komme os til mere skade end gavn, om vi søgte at bryde ud af dette.

Enkelte af bemærkningerne, der er gjort til lovforslaget, finder jeg ejendommelige. Når man taler om, at den asfaltarbejder, der har været med til et vejbyggeri, skulle kunne kræve afgift, hver gang en trafikant passerer hen over den pågældende vej, så ligger det for mig at se fjernt fra emnet. Det pågældende vejstykke skulle være lagt i et særegent kunstnerisk mønster, for at der overhovedet skulle blive tale om, at man kunne gøre nogen ret gældende. Der er udført et stykke arbejde, det har man fået sit vederlag for, og dermed færdig. Det er anderledes for den, der kreerer noget selv; han må også have rådigheden over disse ting.

Man kunne i grunden også sige, at bemærkningerne til forslaget — så egenartede de end er, med det ordgyderi, der er sædvanligt for hr. Glistrup — de er dog udtryk for noget, som også vil være omfattet af ophavsretten, hvor jeg ganske vist skal have lov til at tage en enkelt fotokopi til egen brug. Nu vel, det er alligevel sådan noget, der gør, at man må markere, at der er noget andet at sige om dette end om et tilfældigt stykke vej, hvor asfalten er tværet ud på den ene eller den anden måde.

Som sagt vil vi gerne være med til at se på de ting, der er grund til at se på, men det skal i hvert fald være givet fra vor side, at nogen egentlig indsnævring af ophavsrettens grænser vil vi ikke være med til.

Jeg kan i øvrigt lige til sidst sige, at en hel del af de ting, som fru Nathalie Lind sagde, også må gå ind i de overvejelser, der skal foretages. Det gælder ikke mindst spørgsmålene om den enkeltes ret, når man deltager i et kollektiv, og spørgsmålet om, hvilken ret der følger af en ansættelse. Det må vi nærmere se på, men i hvert fald må ophavsretten være noget, vi må hæge om.

Poul Dam (SF):

Jeg er enig med forslagsstillerne og også med ministeren i, at vi har brug for en ændring af ophavsretsloven. Der er adskillige ting at gøre ved den, og et af de problemer, jeg er blevet opmærksom på, er dette, at der ikke er knyttet ophavsret til taler i folketin-

get eller til papirer, der fremlægges som bilag i forbindelse med folketingets forhandlinger.

Det vil sige, at det originale åndsværk, der ligger foran os, ikke er underkastet ophavsret. Det er efter min mening en skade. Her er tale om et litterært værk i en fornem litterær tradition, nemlig den absurde tradition, måske også den absurd-satiriske tradition. Jeg skal ikke spille tingets tid med en lang litteraturhistorisk forelæsning — det forbyder også taletiden — men det er helt klart, at både i den sproglige originalitet, i sammensætningen af tilsyneladende uforenelige detaljer og i helhedens udarbejdelse er der tale om et virkelig originalt kunstværk. Et sådant kan ikke bedømmes fornuftsmæssigt, og der er derfor heller ingen mening i at stemme om det.

Poul H. Møller (KrF):

Jeg tager vel ikke helt fejl, når jeg formener, at en del af baggrunden for dette forslags fremkomst netop nu utvivlsomt er den senere tids røre omkring tv's transmissioner fra vort statsteater og endvidere, som det også er nævnt i forslagets bemærkninger, den østre landsrets-dom, som blev afsagt i november, hvorefter det blev kendt ulovligt for et dansk rederi at sende videobånd med danske tv-optagelser ud til skibe i udenrigsfart.

Jeg stillede selv et spørgsmål om det samme til kulturministeren den 19. november sidste år, og ministeren lovede ved den anledning, at det udvalg, der var nedsat i 1973 specielt om disse forhold, kunne forventes snart at have afsluttet sit arbejde — hvilket formentlig alligevel ikke er sket indtil nu, men det er at håbe, at dette snart sker.

Kommer der ikke andet ud af dette forslag — hvad man efter at have hørt de tidligere ordførere vel kan forvente — så vil det dog være godt, om der kom det ud af det, at man tydeligt understreger, hvilken væsentlig betydning det har, at man får revideret lovgivningen omkring ophavsretten.

Denne ophavsret er — som det fremgår af de ret så svulstige bemærkninger til forslaget — gået helt over gevind. Selv Danmarks radios generaldirektør, hr. Hans Sølvhøj, har karakteriseret den gældende lov om ophavs-

[Poul H. Møller.]

retten som forrykt, og når den generaldirektør udtaler sig sådan, så må vi jo tro, at der er noget om snakken.

Det er sikkert rigtigt, at loven om ophavsretten ikke er fulgt med tiden, den har ikke kunnet tage højde for den tekniske udvikling, der har fundet sted. Vi har f. eks. i dag noget, der hedder videobåndoptagere, som kan tappe f. eks. tv-udsendelser, og så oplever vi det mærkværdige, at man kan godt optage dem, men man kan ikke fremvise dem i en forening f. eks., for så kommer ophavsretten ind og spærrer. Det finder vi er urimeligt. Jeg har en begrundet fornemmelse af, at denne ophavsretsbestemmelse overtrædes daglig i vore skoler f. eks. Man kan ikke indrette en timeplan, så man altid kan sende disse udsendelser på udsendelsestidspunktet, men man tapper dem og sender dem, som det passer ind i de forskellige skolers timeplan. Det er en klar overtrædelse af disse bestemmelser, men det gør man.

Det samme gælder, som det også er nævnt i bemærkningerne til forslaget her, med hensyn til sømændene, som ikke kan modtage udsendelserne direkte, men som skulle kunne have adgang til at modtage dem derude på havene. Det er der ikke mulighed for nu, det har østre landsret jo talt sit tydelige sprog om. Derfor er det meget, meget vigtigt, at der kommer en ændring i disse bestemmelser.

Den kunstneriske ophavsret er jo et farligt gebet overhovedet at komme ind på, men jeg må erkende, at det ofte føles utåleligt i vor tid på mange områder. En bilende kunstner f. eks. får jo ikke honorar, hver gang hans maleri eller skulptur beses. Han har fået betaling for sin kunstneriske fremstilling én gang for alle. Men selvfølgelig, er der tale om en kommerciel udnyttelse af hans kunstværk, så er det straks noget andet.

Det er at håbe, at man kan nå frem til noget lignende, en engangsydelse til en kunstner, men selvfølgelig med en begrænset beskyttelse af kunstværket, at man kan nå frem til det gennem disse udvalg, som kulturministeren har omtalt, og som netop arbejder på at revidere loven, alt efter som forholdene gør det ønskeligt.

Vi håber på, at vi kan få et arbejde i gang

også i et udvalg. Vi kan ikke fuldt tilslutte os det forslag, som ligger på bordet her fra fremskridtspartiet, fordi der er tale om en indsnævring af ophavsrettens grænser, og vi mener, at der i stedet for indsnævring skal tales om en revision. Eventuelt kan vi nævne ordet ændring. Det er klart, at der er kunstværker, som må have krav på beskyttelse også fremover. Men vi håber på at kunne medvirke til en fornuftig revision af disse bestemmelser.

Ib Nørlund (DKP):

Vi kan ikke støtte det fremsatte forslag til folketingsbeslutning.

For os at se har ophavsretten sin begrundelse i, at folk skal have deres arbejde betalt, og det gælder også dem, der fremstiller litterære og kunstneriske værker. Men det er en vanskelig ting at gøre i et samfund, der er indrettet som vores, hvor alt for meget gøres til genstand for forskellig sjakren. Derfor sker der også det, at mange kunstneriske frembringelser af helt andre udnyttes til deres private fordel. Derfor er det givet, at man må beskytte de egentlige frembringers ret til også at få fordele af, hvad de har skabt.

Samfundet kunne måske indrettes på mange andre måder — det kan det — som kunne sikre en helt anden form for sådan aflønning af den indsats, der er gjort, men så længe det er kapitalistiske forhold, der er rådende, så kan man ikke byde litterært og kunstnerisk skabende en ophævelse af ophavsretten eller noget, der tenderer i den retning.

For så vidt er jeg tilbøjelig til bare at opfatte fremskridtspartiets initiativ her som et nyt udtryk for den fremgangsmåde at rette angreb på grupper, som man mener er mere eller mindre isolerede i samfundet, og som man kan tillade sig at huje efter. Det kunne også selve den meget flydende karakter af forslagets affatning give begrundelse for at antage.

Men jeg kan nu ikke bare lade det have sit forblivende ved det, for det er klart, at der også er reelle problemer omkring ophavsretten. Det har ministeren så sandelig sørget for her i de sidste dage ved den ganske usigeligt meningsløse udnyttelse af ophavsretsbestemmelserne, som er blevet foretaget i sagen om Jens Jørgen Thorsens film.

[Ib Nørlund.]

Det, man dér gør, er at anvende ophavsretten til at komme ud af noget, man føler som en politisk knibe. Når man påkalder evangelisternes ophavsret i den forbindelse, så er man temmelig langt ude, for faktisk ethvert værk er noget, man må anse som et produkt af generationers virke, og man kan da ikke komme slæbende med alle dem og deres ophavsret, borgere og bønder og præster osv. igennem tiderne, og nu altså evangelisterne. Hvorfor ikke ærkeenglene og deres hvide flok osv.? Hvor er man egentlig hene? En sådan udnyttelse af ophavsretsbestemmelserne er i og for sig et slag imod de fornuftige ting, der kunne siges om ophavsretten, og lægger lige præcis op til en aktion som den, hr. Glistrup har startet her.

Lars Abel (CD):

Jeg vil indledningsvis slå fast, at centrum-demokraterne heller ikke kan støtte det fremsatte forslag til folketingsbeslutning om at foretage indsnævring af ophavsretens grænser.

Vi har naturligvis sympati for, at der foretages en revision af selve loven om ophavsret. Målsætningen skal være, at vi får præciseret ophavsretten, således at retsreglerne bliver klarere og administrationen af dem, som i dag flyder en del rundt, bliver meget lettere, og således at man får mulighed for at tilpasse sig den teknologiske udvikling, som er sket i de seneste år. Men en sådan revision behøver ikke bare at tage sigte på, at der skal ske en indsnævring af ophavsrettens grænser; den kunne jo lige så godt føre til, at der i visse tilfælde skal foretages en udvidelse af grænserne. Det vil fuldstændig afhænge af, hvilket område vi befinder os inden for.

Som de fleste andre ordførere har været inde på, må vi nok nå frem til, at der skal foretages en sondring mellem ophavsret, som gælder for personer, der arbejder mere eller mindre freelance, og så lønmodtagere, som direkte er ansat til at udføre en bestemt opgave. Man kan sige, at en journalist, som er fast ansat ved et blad, og som skriver en nyhedsmeddelelse, han har skrevet denne nyhedsmeddelelse, for at den skal nå ud til en videre kreds. Man behøver ikke at sige, han direkte har en ophavsret hertil. Men en forfatter, som — helt uopfordret måske —

skriver en bog, et teaterstykke eller et tv-stykke, ja, dér må man vel sikre sig, at hans ophavsret fortsat består. Naturligvis skal der også være mulighed for, at man ved aftale kan nå frem til, at en person bliver ansat til at gennemføre en bestemt opgave, men så vil man vel også nok se, at det vil afspejle sig i det vederlag, som man når frem til.

Konklusionen er selvfølgelig, at vi ønsker, at denne komité, som er bebudet, bliver nedsat snarest muligt, og at man når frem til en revision, således at man får præciseret ophavsrettens regler på de forskellige områder.

Wilhelm (VS):

Om fremskridtspartiets forslag skal jeg kun kort sige, at det vil VS afvise. Jeg synes, der er mange problemer med ophavsretten, men vi finder, at den er nødvendig, og at det forslag, der ligger, i hvert fald ikke løser nogen af de problemer.

Ophavsretten er nødvendig at have for at beskytte kulturarbejderes indtægtsmuligheder i et samfund, der fungerer på den profitmanér, som det her samfund fungerer på, og det er blevet skærpet nødvendigt at have den slags regler — til trods for deres undertiden noget absurde resultater — efterhånden som teknikken har udviklet sig, efterhånden som der er kommet større og større afstand mellem den indsats, der ligger i at skabe originalen, og det, det koster at lave kopierne, når det drejer sig om de trykte eller de elektroniske måder at udtrykke sig på.

Jeg har forstået, at formanden tillader, at man i denne debat også tager lidt fat på det nyeste aspekt med evangelisternes ophavsret. Den konkrete sag, det dér drejer sig om, får vi jo nok lejlighed til at diskutere igen, men jeg kan sige, at VS som tidligere anser det pågældende projekt for først og fremmest at være en kommerciel fidus, som især er opreklameret — ikke af ophavsmændene, men af kristeligt folkeparti, af fremskridtspartiet, af kulturministeren osv. Men vi er, uanset hvordan vi ser på det konkrete projekt, imod den hetz, der drives mod det, imod de smarte kneb, man benytter i denne konkrete sag, bl. a. fordi det kan få virkninger i helt anderledes alvorlige sager, der har at gøre med udtryksmuligheder, kunstnerisk frihed osv.

[Wilhelm.]

Den nødløsning, man er faldet hen til, består i, at man, efter at man har måttet opgive at anklage for overtrædelse af blasfemiparagraf osv., nu siger, at filmen er i strid med evangelisternes ophavsret. Grundlaget for dette skulle være, at der er tale om en sammenblanding af noget, der har at gøre med direkte fremstilling, citat fra de originale tekster, og så den nyere og mere subjektive tilføjelse og vurdering og tolkning af tingene. Det holder simpelt hen ingen steder, medmindre det skal kunne få katastrofale følger overalt, hvis man følger det princip konsekvent. Sagen har yderligere den besynderlige facet, at man kun vil gribe ind, hvis der er tale om statslig støtte i forbindelse med det her, mens det, hvis det er noget, folk gør for deres egne penge, i og for sig er ligegyldigt, om de generer nogens ophavsret. Men selv med denne sidste indsnævring får det jo de besynderligste konsekvenser, og man måtte vente, at kulturministeren i forlængelse heraf meget snart ville tage skridt til at standse den, skal man sige indsats på tværs af evangelisternes ophavsret, som foregår fra de tusind levebrød hver eneste søndag, hvor man konsekvent sammenblander citater af evangelisternes tekster med sine egne subjektive, sine egne småborgerlige tolkninger og vurderinger af disse tekster. Også det er for statens penge.

Jeg vil kun sige til sidst, at jeg synes, kulturministerens optræden i går aftes i tv-bekræfter, hvor bunduhæderlig denne argumentation er. Da han blev stillet over for et ganske relevant spørgsmål: ja men hvad så med den ustandselige ødelæggelse af Beethovens ophavsret f. eks., så gik svaret — og det var meget smart, men det var bunduhæderligt — så gik svaret fra kulturministeren på, og jeg tror, jeg husker det ordret: ja men nu er der jo ikke så mange, der ligefrem tror på hr. Beethoven.

Hvad er det, der sker her? Der sker præcis det, at ministeren tyr tilbage til blasfemibetragtningen til trods for, at det lige præcis er det, man har fået . . .

Formanden:

Nu er det jo ikke det, der er til behandling.

Wilhelm (VS):

Jeg har forstået, at den radikale ordfører fik lov at omtale det.

Formanden:

Rigtigt, men derfor skal man jo ikke bruge hele tiden på det.

Wilhelm (VS):

Jeg er færdig om en enkelt sætning. Det var lige præcis blasfemiparagraffen, ministeren vendte tilbage til, det var netop ikke ophavsretten, han talte om, til trods for at det var ophavsretten hos evangelisterne, der var gjort til sagen i denne her forbindelse, og ophavsretten er lige så relevant i forbindelse med det, ministeren kaldte hr. Beethoven.

Formanden:

Jeg burde nok på et tidligere tidspunkt have indskærpet, at man bør koncentrere sig om det forslag, der er til behandling.

Lembourn (KF):

I bemærkningerne til dette forslag omtales der en asfaltarbejder, og der siges, at det er lige så meningsløst, at han skulle have en afgift, hver gang man passerer den vej, han har været med til at lave, som at en kunstner skal have det for sit værk, når det bliver solgt og brugt. Det er en fantastisk sammenligning. Den er jo fuldkommen meningsløs. Asfaltarbejderen har fået sin løn én gang for det arbejde, han har lavet. Kunstneren får først sin løn, efterhånden som hans værk sælges, takket være ophavsretten. Han har jo ikke fået noget, i det øjeblik han afleverer sit værk. Han får det kun, efterhånden som det sælges, og ofte med meget lang forsinkelse og kun i kraft af ophavsretten.

Et andet sted siges det, og jeg citerer fra bemærkningerne:

„Da mange ophavsmænds mest betydelige interesse består i at få værket udbredt mest muligt, virker ophavsretsreglerne således ofte mest generende for ophavsmændene selv.“

Dertil er kun at sige, at i praksis er omtrent den eneste ejendomsret, de fleste kunstnere har, ophavsretten. For at karakterisere kvaliteten af dette forslag skal jeg komme med et sidste citat:

[Lembourn.]

„Åndsværksproducenten skal have mulighed for at opnå økonomisk vederlag for sit produkt, og der er umiddelbart meget tiltrækkende i, at de originalitetsværksarbejdere“ — det stakkels sprog — „der rangerer højst — en Leif Panduros tv-forfatterskab, en Clara Pontoppidan eller en Ib Henrik Cavling — bliver nogle af de højestaflagte i samfundet.“

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at det er et par år siden, at Clara Pontoppidan er død, og at putte Leif Panduro og Ib Henrik Cavling i den samme litterære skuffe må være en vittighed, men i så fald en dårlig.

Med dette forslag anbringer fremskridtspartiet sig betydelig til venstre for Sovjetunionen. Sovjetunionen har i 1973 tiltrådt verdenskonventionen, som sikrer ophavsretten. Efter i mange, mange år ikke at have villet deltage i dette internationale samarbejde har Sovjetunionen nu tiltrådt denne verdenskonvention, hvilket betyder, at danske kunstnere fra nu af bliver aflønnet, når deres værker bliver brugt i Sovjetunionen, ligesom selvfølgelig sovjetiske forfattere bliver lønnet og bliver betalt, når deres værker bliver brugt i Danmark. Jeg siger velkomme til fremskridtspartiet for den placering.

Ordføreren for forslagsstillerne (*Glistrup*) (FP):

I ophavsretsspørgsmål er fremskridtspartiet adskilligt mere enig med de andre partier og i øvrigt også med hr. Lembourn, end de andre partier angiver at være med fremskridtspartiet eller ønsker at være med fremskridtspartiet.

Ophavsretsloven er den vigtigste kulturpolitiske lov, vi overhovedet har. Derfor ville det fra mange synsvinkler have været rart, om forholdet havde været det, at vi havde fået en ophavsretslov, som der kunne være ro om i generationer. Så skulle det ikke være. Noget af skylden er vel nok, at man aldrig har formået hverken nationalt eller internationalt at tænke ophavsrettens problemer ordentligt igennem og derigennem give en ordentlig lovgivning. Det må vi bebrejde de teknokrater, der har beskæftiget sig med det pågældende felt, men hovedskylden ligger så ganske åbenbart i, at den tekniske udvikling har bevæget sig i raket-

fart væk fra de simple begrebsforestillinger, som lå til grund for forfatterrettens — senere omdøbt til ophavsrettens — hele udvikling. Da denne raketfartsudvikling stadig foregår, er det særdeles vigtigt, at også folketinget beskæftiger sig i tide med de mange ophavsretlige problemer, der melder sig i hverdagen både ud fra den ene og den anden synsvinkel.

Derfor har fremskridtspartiet ikke fundet, at man bare kunne folde hænderne på maven, som man kunne i et statisk samfund, og vente på, at disse teknokrater af den ene eller den anden art blev færdige i deres nordiske eller ikke-nordiske komiteer af den ene eller den anden art, men at også folketinget måtte have lejlighed til at beskæftige sig med spørgsmålet. Det er i og for sig hele forklaringen på det forslag, vi har fremsat her.

Hr. Wilhjelms sagde mellem meget andet rigtigt også det helt korrekte: fremskridtspartiets forslag løser jo ingen problemer. Det er en fuldstændig korrekt bemærkning om dette forslag. Det forsøger at stille nogle spørgsmål, forsøger at rejse nogle problemer til debat også ud fra den politiske synsvinkel, for forholdet er det, at masser af disse problemer i bund og grund er politiske.

Man har semantisk lavet lidt vrøvl over, at vi taler om at indsnævre ophavsrettens grænser; man ville hellere tale om at revidere dem eller præcisere dem eller noget lignende, og det er vel en messe værd at foretage denne ændring. Men de problemer, som det omgivende samfund rent praktisk har påført os, består jo, og en indsnævring skal der ske af en eller anden art. Vi foretrækker fra fremskridtspartiets side at bruge sproget til det, man har det til, nemlig til at udtrykke sig klart. Der adskiller vi os måske fra de ni andre partier og hr. Lembourn i salen, men vi gør det ikke vedrørende selve stillingen til materien.

Vi kan så glimrende tage den formel, som blev brugt — jeg tror, det var fra kulturministerens side, eller også var det en af hans partifæller, hr. Ib Nørlund eller hr. Lasse Budtz, hvem det nu var, der brugte det udtryk — at man skulle finde en afbalanceret løsning, der lader sig administrere og tager hensyn både til ophavsmanden og til samfundet. Det er jo helt rigtigt, dér har vi de tre nøgleord. Det skal være administrer-

[Glistrup.]

bart, det skal tage hensyn til ophavsmanden, og det skal tage hensyn til samfundet. Og vi kan også ganske roligt ud af de tre synspunkter tage som det væsentligste, at der skal tages hensyn til ophavsmanden. For igen at citere hr. Ib Nørlund: udgangspunktet må være, at folk skal have deres arbejde betalt, og det gælder også folk, der producerer noget kunstnerisk af den ene eller den anden art.

Men så er det altså, at den store tvivl bræser ind over os, når vi skal til at finde ud af, hvordan vi skal løse disse spørgsmål, som vi jo vader rundt i til daglig. Hvordan skal vi klare det? Vi har ment, at det burde folkettingen have en debat om, som vi nu har fået i dag, og bortset fra at der jo var nogle indlæg, som tog det lidt mere på overfladen, så synes jeg i og for sig, vi har haft en ganske fornuftig debat. At der så har været dette sædvanlige Bartholdyhensyn — han taler om synden, og når socialdemokratiet taler om fremskridtspartiet, så skal der lige komme lidt svovl og brand ud om, at vi er kulturfjendtlige og sådan noget — det får være, hvad det være vil, det kan vi se væk fra. Jeg synes, vi har haft en god debat.

Når vi har foretrukket at fremsætte et forslag i stedet for en forespørgsel, så er det, fordi det bør opfølges af et udvalgsarbejde. Her er virkelig meget, der trænger sig på, og hvor vi skal se at finde en løsning.

Det var i og for sig så meget lettere, hvis man kunne finde en enkel løsning. Der havde fru Nathalie Lind et glimrende udgangspunkt — hun har endnu bevaret sin barnetro, og lykke for det — idet hun mente, at udgangspunktet skulle være disse ejendomsretsbetragtninger. Jeg tør ikke sige, at det er forkert, hvad fru Nathalie Lind dér sagde, at det skal være udgangspunktet. Men jeg må indrømme, at det, der har naget og pint os i fremskridtspartiet, det er, at vi ikke er så sikre mere på vores barnetro inden for ophavsretsområdet. Vi er i tvivl, og vi er meget, meget usikre over for hele denne problemstilling, som kommer op her. Vi kan ikke finde de lette løsninger.

Det er også forklaringen på den passus i bemærkningerne, som fru Nathalie Lind særligt havde hæftet sig ved og direkte rettede et spørgsmål til fremskridtspartiet om. Vi gennemgår i bemærkningerne en række

forhold, som trækker i retning af en indsnævring af ophavsrettens grænser. Og så går vi i det pågældende afsnit over til at sige: ja men kan vi da ikke gå over til den lette løsning og simpelt hen sige: nu afskaffer vi denne ophavsret, og dermed får vi en enkel og klar løsning. Men vi siger i samme åndedræt: nej, det kan man ikke gøre. Der ligger med andre ord ikke nogen mulighed for at drage de meget vidtgående slutninger, som fru Nathalie Lind var tilbøjelig til at ville drage på basis af indledningen til det sidste afsnit i bemærkningerne.

Hr. Lembourn citerede det næste, der står i det sidste afsnit, og hr. Lembourn forsøgte på at vurdere det, idet han sagde, at en Leif Panduro og en Ib Henrik Cavling kan man ikke tale om i samme åndedræt. Jo, det er nemlig en af de ting, man kan, når man taler inden for ophavsrettens område.

Min tid er udløbet. Der var meget mere at sige om disse ting.

Ministeren for kulturelle anliggender (*Niels Matthiasen*):

Jeg bed mærke i, hvad hr. Glistrup sagde om, at hele forklaringen på dette forslag, det var, at man ønskede at rejse sagen og få en drøftelse i gang. Jeg synes, det ville være mere rimeligt på baggrund af de ting, vi har diskuteret i dag, og på baggrund af de oplysninger, jeg har givet hr. Glistrup om det arbejde, der foregår både på dansk og på nordisk plan, at man ventede med sådanne drøftelser. For det, vi opnår ved at gå videre med denne folketingsbeslutning, det er, at vi nedsætter et udvalg, og så skal vi indhente alle de oplysninger, der i øjeblikket er ved at blive samlet sammen. Det var rimeligere at vente. I det øjeblik vi har gennemført det arbejde både på dansk og på nordisk plan og oplysningerne foreligger, så er det klart, at der kommer et udspil i form af en revision af hele ophavsretslovgivningen herhjemme. Og så er forslaget til folketingsbeslutning fuldkommen overflødig.

Ordføreren for forslagsstillerne (*Glistrup*) (*FP*):

Ministeren har jo ikke i dag meddelt nogen som helst nye oplysninger vedrørende det arbejde, der er i gang. Det var jo noget, vi vidste i forvejen, og derfor har vi selvfølgelig også overvejet, om det var den rette

[Glistrup.]

tid at fremsætte forslaget på. Modsat ministeren mener vi altså: punkt 1, at tiden rider så hurtigt, at folketinget allerede nu må ind i arbejdet, sådan at vi ikke sinker arbejdet ved først at gøre det ene færdigt og så tage fat på det andet. Punkt 2, at det her indebærer så mange vanskelige politiske overvejelser af de problemer, der kun kan løses ad politisk vej, at vi altså ikke har ment, det skulle vente på det mere tekniske eller interesseorganisationsprægede arbejde. Men det er naturligvis et skøn.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Mathiasen):

Det ville dog være urimeligt at komme med nye oplysninger midt i et udvalgsarbejde. Det, jeg redegjorde for, var hele den organisation, der i øjeblikket arbejder på de forskellige områder. I det øjeblik man har færdiggjort sit arbejde, så er det tid til, at det politiske kommer ind. Det er den normale praksis. Så skal vi tage stilling til, hvad der skal laves af hensyn til både forbrugerne, samfundet og ikke mindst ophavs-mændene.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker. (Søfolks fjernsynsbetjening) [af Glistrup m. fl.]

(Lovforslag nr. 153. Fremsat 20/1 76).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Mathiasen):

Udgangspunktet for forslaget om en udvidelse af ophavsretslovens § 11 er som be-

kendt en dom, der blev afsagt af østre landsret i november sidste år i en sag, som var anlagt af Dansk Journalistforbund mod rederiet A. P. Møller. Ved dommen blev det fastslået, at rederiet var uberettiget til at optage tv-udsendelser fra Danmarks radio på videokassetter og distribuere dem til et antal skibe, og at ordningen ikke kunne iværksættes med hjemmel i ophavsretslovens § 11, der tillader fremstilling af enkelte eksemplarer af et offentliggjort værk til privat brug.

Lovforslaget, som det er fremsat her, bygger på en forestilling om, at det er en konsekvens af dommen i sagen om A. P. Møller, at danske søfolk ikke kan betjenes med fjernsynsprogrammer. Dette er imidlertid ikke dommens konklusion. Det eneste, der kan udledes af dommen, er, at rederiet burde have indhentet rettighedshavernes samtykke, inden programtjenesten blev iværksat. Samtidig slås det fast, at fremstilling af eksemplarer af tv-udsendelser til distribution til danske skibe ikke er fremstilling af enkeltteksemplarer til privat brug. Der er ingen grund til på forhånd at gå ud fra, at rettighedshaverne ikke skulle være villige til at give deres samtykke til, at deres værker bruges i forbindelse med en programtjeneste for de søfarende. Tværtimod er der en hel del, der tyder på, at rettighedshaverne er særdeles villige til at medvirke til en sådan ordning.

På baggrund af den debat, som er opstået i anledning af dommen i A. P. Møller-sagen, er der grund til at slå fast, at hovedproblemerne i forbindelse med opbygningen af en programtjeneste for de søfarende ikke er af ophavsretlig, men af praktisk og økonomisk karakter. Disse praktiske og økonomiske problemer har været behandlet af et udvalg, som er nedsat i forbindelse med vedtagelsen af den ny radiolov. Udvalget har bl. a. foreslået, at der opbygges en såkaldt videogramtjeneste for de søfarende, baseret på distribution af videokassetter, dvs. den samme fremgangsmåde, som blev anvendt af A. P. Møller, men naturligvis i større målestok. I første omgang forudsætter udvalget en videogramtjeneste, der omfatter 200 skibe. Skibene skal hver modtage 6 kassetter à 1 times varighed hver fjortende dag.

Ikke mindst under hensyn til de udgifter, som udvalget har anslået i forbindelse med